

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	14 ส.ค. 2556	23	8100	5

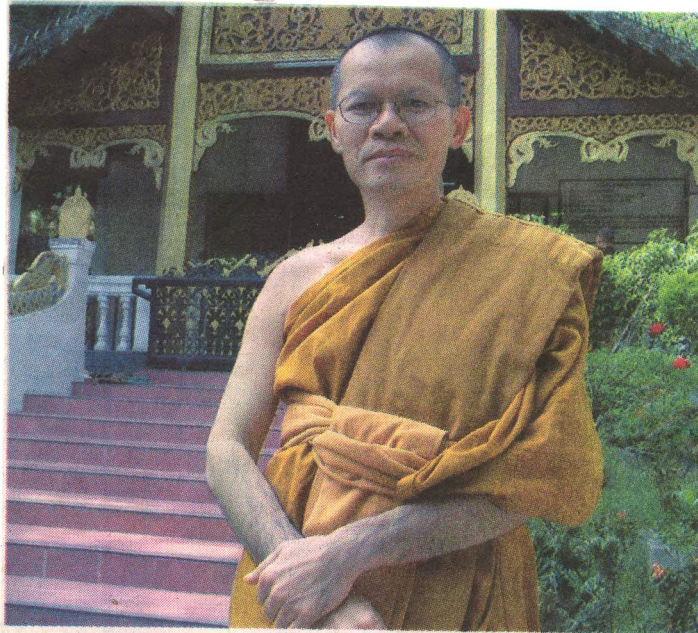
วัดรำเป็ง (ตโปทาราม) สถานปฏิบัติธรรม พระกรรมฐาน

วัดรำเป็ง (ตโปทาราม) เป็นวัดวิปัสสนากรรมฐานทางภาคเหนือ ที่ทำการอบรมพระกรรมฐานในแนวสติปัฏฐาน 4 ปัจจุบันมีชาวไทยและชาวต่างประเทศ เข้ารับการอบรมปฏิบัติต่อเนื่องกันตลอดปีไม่ขาดสายเป็นวัดแห่งแรกที่มีพระไตรปิฎกฉบับล้านนา และได้ชื่อว่าเป็นวัดที่มีพระไตรปิฎกฉบับภาษาต่างๆ มากที่สุดวัดหนึ่งในประเทศไทย

ในสมัยพระเจ้าติโลกราช กษัตริย์วงศ์มังราย ครองเมืองเชียงใหม่ครั้งที่ 12 จ.ศ.804 มีพระราชโอรสอันประสูติจากพระมเหสีเพียงพระองค์เดียว คือ ท้าวศรีบุญเรือง เมื่อท้าวศรีบุญเรืองพระชนมได้ 20 พรรษามีคนเพ็ดทูลพระเจ้าติโลกราชว่า ท้าวศรีบุญเรืองเตรียมการจะคิดกบฏ ทำให้ทรงกลางแครงพระทัย จึงทรงโปรดให้ไปครองเมืองเชียงแสนและเชียงราย ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่าน ในขณะนั้น ณ เมืองเชียงรายนี้เอง ได้เป็นที่ประสูติของพระเจ้ายอดเชียงราย และโดยเหตุที่ประสูติ บนยอดเขาสูงในเชียงราย (ยอดดอกบัว) ท้าวศรีบุญเรือง จึงประทานนามพระโอรสว่า “ยอดเชียงราย” ต่อมา พระเจ้าติโลกราช ถูกเพ็ดทูลจากนางทอมุขพระสนมเฝ้าว่าท้าวศรีบุญเรืองเตรียมการก่อกบฏอีก จึงมีพระกระแสรับสั่งให้ปลงพระชนม์พระราชโอรสเสีย และหลังจากนั้น

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่ปัจจุ	14 ส.ค. 2556	23	8166	5

ทรงโปรดให้ราชบัณฑิต คือ พระเจ้ายอดเชียงรายครองเมืองเชียงรายสืบต่อมา

ครั้นถึง พ.ศ.2030 พระเจ้าติโลกราชเสด็จสวรรคต ราชบุตรได้พร้อมใจกันอัญเชิญพระเจ้ายอดเชียงรายขึ้นครองเมืองเชียงใหม่ หลังจากจัดการบ้านเมืองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทรงดำเนินการสอบสวนหาผู้ที่เป็นต้นเหตุยุบให้ท้าวศรีบุญเรือง พระราชบิดาต้องสิ้นพระชนม์ จนทำให้พระมารดาของพระองค์ตรอมพระทัย ถึงกับเสวยพระสติ พระองค์ทรงกำหนดโทษให้ประหารชีวิตแก่ผู้ที่เป็นต้นเหตุ แต่โดยที่พระองค์ทรงเลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนาอย่างยิ่ง ภายหลังที่ได้สั่งให้สำเร็จโทษผู้กระทำผิดได้แล้ว ทรงเกรงจะเป็นเวรกรรมจึงทรงดำริที่จะหาทางผ่อนคลายมิให้เป็นบาปกรรมต่อกันสืบต่อไป ครั้นนั้นได้มีพระธุดงค์ได้ไปปักกลดอยู่เชิงตอยสุเทพ ได้กราบทูลว่า

ณ ต้นมะเดื่อซึ่งไม่ไกลจากที่ตนปักกลดนัก ได้มีรัศมีพวยพุ่งขึ้นในยามราตรี สงสัยว่าจะมีพระธาตุประดิษฐานอยู่ พระองค์จึงได้อธิฐานเสี่ยงทายว่า หากมีพระบรมธาตุอยู่จริงขอให้ช้างพระที่นั่งไปหยุด ณ ที่ตรงนั้น ช้างนั้นได้พาพระองค์ไปหยุดอยู่ใต้ต้นมะเดื่อ จึงได้สั่งให้ขุดรอบๆ ต้นไม้ ได้พบพระเขี้ยวแก้วบรรจุในผอบดินแบบเชียงแสน แล้วจึงสร้างเจดีย์และบรรจุพระบรมธาตุไว้ในเจดีย์นี้เอง

พระองค์ได้จารึกประวัติการสร้างวัดนี้ลงในศิลาจารึก ซึ่งเรียกว่า ศิลาฝักขาม (ตัวหนังสือฝักขาม) ดังมีใจความว่า สองพันสามสิบห้าปีจุลศักราชได้แปดร้อยห้าสิบสี่ตัวในปีเต่าใจ (เหนือ) เดือนวิสาขะไทยว่าเดือนเจ็ดออก (ขึ้น) สามค่ำวันศุกร์ไทย ได้ฤกษ์อันถ้วนสอง ได้โยกชื่ออายุสมะ ยามกลองงาย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	14 ส.ค. 2556	23	8166	5

แล้วสองลูกนาที่ ซึ่งแปลเป็นภาษาปัจจุบันว่า “วันศุกร์ขึ้นสามค่ำเดือนเจ็ด ปีชวด พุทธศักราช สองพันสามสิบห้าปี เวลา 08.20 น. ได้ฤกษ์ภรณ์ (ดาวจันทร) ได้โยค มหาอุจจ์” คือการก่อสร้างวัดได้ส่วนกันทั้งทางฝ่ายพุทธจักรและอาณาจักร โดยพระองค์ได้ทรงมีพระราชบัญชาให้พระมหาลือชื่อ พระนางอะตะปาเทวี เป็นผู้ดำเนินการสร้าง

ในประวัติไม่ได้บอกชัดว่าใช้เวลาสร้างนานเท่าใด กล่าวแต่ว่าสำเร็จแล้วทุกประการ พร้อมทั้งสร้างพระพุทธรูปเป็นประธาน และพระพุทธรูปตามซุ้มที่พระธาตุเจดีย์ก็ได้สร้างพระไตรปิฎกและพระราชทานทรัพย์ (นา) เงิน (เบี้ย) ดังปรากฏในศิลาจารึกว่า “มีราชเขตทั้งหลายอันกฎหมายไว้กับอารามนี้ นาสามล้านห้าหมื่นพันไว้กับเจดีย์สี่ด้าน สี่แสนเบี้ยไว้กับพระเจ้า (พระประธาน) ในวิหาร ห้าแสนเบี้ยไว้กับอุโบสถ สี่แสนเบี้ยไว้เป็นจังหัน (ค่าภัตตาหาร) ล้านห้าแสนห้าหมื่นพันเบี้ยไว้ให้ผู้รักษากิน สองแสนเบี้ยให้ชาวบ้านยี่สิบครัวเรือนไว้เป็นผู้ดูแลและอุปัฏฐากรักษาวัด”

เนื่องจากประวัติการสร้างวัดร้างหรือวัดตโปทารามนี้ รวบรวมมาจากหลายทางด้วยกัน ทำให้เข้าใจสับสนไปได้ในทัศนะแตกต่างกันโดยเฉพาะเกี่ยวกับชื่อ วัดร้าง วัดตโปทาราม และพระนามมเหสีของพระเจ้ายอดเชียงราย คือในศิลาจารึกปรากฏพระนามว่า พระนางอะตะปาเทวี แต่ไม่ปรากฏพระนามว่า พระนางโปรงน้อย ซึ่งในหนังสือพงศาวดารโยนกของพระยาประชากิจกรจักร (แช่ม บุนนาค) ปรากฏพระนามว่า พระนางโปรงน้อย ไม่ปรากฏพระนาม อะตะปาเทวี นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับบุคคลผู้ร่วมในการสร้างวัด ดังมีข้อความตอนหนึ่งว่า “จุลศักราช 854 (พ.ศ.2035) ปีชวดจัตวาสก พระเจ้ายอดเชียงราย เจ้านครพิงค์เชียงใหม่ ให้สถาปนาพระอารามแห่งหนึ่งชื่อว่า ตะโปทาราม ให้ชุดรื้อนิมิตสีมาของเก่าที่พระญาณมงคลเถรผู้ไฉนขึ้นชำระผูกพัทธสีมาใหม่ มีพระมหาเวฬุวันมหาเถระ พระสังฆธรรมสันธุเถระ พระญาณโพธิเถระ พระสุริสิงห์เถระ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	14 ส.ค. 2556	23	8166	5

พระนารายณ์ พระสัทธิธรรมสันธิเถระ กับภิกษุหลายรูปจัดการผูกพัทธสีมาใหม่ให้ถูกต้องตามพุทธบัญญัติ

จากการพิจารณาข้อความที่ปรากฏในศิลาจารึกและจากหนังสือประวัติวัดร้าง ซึ่งพิมพ์แจกในงานกฐินสามัคคีทอด ณ วัดร้าง วันที่ 26 พฤศจิกายน 2509 โดยมีผู้เขียน 2 ท่าน คือ ท่านอาจารย์มุกดา อัยยเสน ที่อ้างว่าเขียนจาก คำบอกเล่าของพระยาประชาภิจักรจักรกับหนังสือประวัติวัดร้าง พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2514 ครั้งที่ 2 พ.ศ.2517 และพิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ.2519 เรียบเรียงโดย นายปวงคำ ตู่เขียว ซึ่งอ้างว่าอาศัยหลักศิลาจารึก และหนังสือคัมภีร์ชินกาลมาลีปกรณ์ พงศาวดารโยนก และหนังสือตำนานเมืองเหนือ

สำหรับชื่อวัดร้างนั้น ตามข้อความของอาจารย์มุกดา อัยยเสน ที่อ้างถึงคำปรากฏของพระเจ้ายอดเชียงรายว่า “ในขณะที่สร้างวัดพระองค์ทรงรำพึงถึงพระราชบิดา และพระราชมารดาอยากจะให้ทั้งสองพระองค์มีพระชนมายุจะได้ร่วมทำบุญในครั้งนี้ด้วย และเพื่อให้เป็นที่บูชาคุณของทั้งสองพระองค์พระเจ้ายอดเชียงราย จึงทรงตกลงพระทัยให้ชื่อวัดที่สถาปนาขึ้นใหม่นี้ว่า “วัดร้าง” ซึ่งเป็นภาษาพื้นเมืองเหนือ และตรงกับคำว่า “ร้าง” ในภาษากลางอันมีความหมายว่า “คร่ำครวญระลึกลึง คณิงหา”

วัดร้างหรือวัดตโปทาราม ได้อยู่ในสภาพวัดร้างมาหลายยุคหลายสมัยและเมื่อสงครามโลกครั้งที่สอง กองทหารญี่ปุ่นได้เข้ามาครอบครองใช้เป็นที่พักปฏิบัติการ ปรากฏว่าได้มีผู้ลักลอบขุดพระธาตุเจดีย์ได้นำเอาพระพุทธรูปและวัตถุโบราณต่างๆ ไป

ส่วนวิหารซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระประธานนั้นไม่อยู่ในสภาพที่จะใช้ประโยชน์ได้ต่อไป และมีต้นไม้ขึ้นปกคลุมอยู่ทั่วไป แผ่นศิลาจารึกได้จมดินอยู่ในวิหาร ครึ่งต่อมาในปี พ.ศ.2484 คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้ประชุมตกลงกันให้อัญเชิญพระประธานไปประดิษฐานไว้ ณ ด้านหลังพระวิหารวัดพระสิงห์ในตัวเมืองจังหวัดเชียงใหม่

หลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสงบลงแล้ว พวกชาวบ้านที่อพยพหลีกภัยไปอยู่ที่อื่น ก็ทยอยกันกลับมา สภาพวัดก็ก็ยังขาดการบำรุงรักษาบางครั้งขาดพระจำพรรษา หรือถ้ามีก็เพียงรูปเดียว ต่อมาในปี พ.ศ.2514 เริ่มมีการก่อสร้างพระวิหารขึ้นใหม่แล้ว จึงได้อาราธนาพระภิกษุชาวบ้านร้างรูปหนึ่งชื่อ หลวงปัญญ์ธรรม หรือ ครูบาสม มาปกครองดูแลวัดได้ระยะหนึ่งทำให้วิหารแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2516 ต่อมา ท่านถึงแก่มรณภาพ วัดก็ขาดพระจำพรรษาไปจนถึงปลายปี 2517

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

00224

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2556/

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	14 ส.ค. 2556	23	8166	5

พระครูพิพัฒนคณาภิบาล(ทอง สิริมงคล)เป็นเจ้าอาวาสวัดเมือฆาง และเป็นจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ได้ปฏิบัติธุดงค์วัตรมาถึงวัดร่ำเปิง พิจารณาเห็นว่าเป็นสถานที่สัปปายะเหมาะแก่การเจริญวิปัสสนา จึงได้มา จำพรรษาอยู่ที่วัดร่ำเปิง แล้วชักชวนชาวบ้านในท้องถิ่น ตลอดถึงผู้ใจบุญทั้งหลาย ช่วยกันบูรณะปฏิสังขรณ์ฟื้นฟูขึ้น

ในปี พ.ศ.2533 ท่านได้รับพระราชทานเลื่อนตำแหน่งจากพระครูชั้น พิเศษเป็นพระราชคณะที่ “พระสุพรหมยานเถร” และในปี พ.ศ.2534 ต่อมา ท่านเจ้าพระคุณพระสุพรหมยานเถรได้รับบัญชาจากสมเด็จพระสังฆราชสกล มหาสังฆปริณายก ให้ไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ณ วัด พระธาตุ ศรีจอมทองวรวิหาร อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ พระสุพรหมยานเถระจึงได้เสนอ ให้คณะสงฆ์ จ.เชียงใหม่ แต่งตั้งพระสมุห์สุพันธ์ อาจิณฺณสีโล รักษาการแทนใน ตำแหน่งเจ้าอาวาส ต่อมาในปี พ.ศ.2539 คณะสงฆ์จึงมีมติให้พระปลัดสุพันธ์ อาจิณฺณสีโล หรือพระครูภาวนาวีรช ในปัจจุบันเป็นเจ้าอาวาส สืบมา จนถึงปัจจุบัน

จักรพงษ์ คำบุญเรือง
jakrapong@chiangmainews.co.th.